

Mõistlik ja vastutustundlik antibiootikumide kasutamine loomadel ja inimestel võib vähendada bakterite resistentsuse tekke riski.

See on eriti tähtis antibiootikumide korral, mida kasutatakse nii inimeste kui ka loomade raviks ja inimeste kriitiliste infektsioonide ravis viimase valiku antibiootikumidena.

Antimikroobsete ainete kasutamise nõustamise ajutine eksperdirühm (AMEG) on liigitanud antibiootikumid kategooriatesse, võttes aluseks mikroobide suurenunud antibiootikumiresistentsuse võimalikud tagajärjed rahvatervisele, kui antibiootikume manustatakse loomadele, samuti on arvesse võetud antibiootikumide kasutamise vajadust veterinaarmeditsiinis.

Kategooriad on mõeldud veterinaaridele abivahendiks otsustamisel, millist antibiootikumi kasutada.

Veterinaaridel soovitatakse antibiootikumide määramisel ravitavatele loomadele järgida AMEGi kategooriaid.

AMEGi kategooriad ei asenda ravijuhiseid, arvestada tuleb ka muid tegureid, näiteks ravimi omaduste kokkuvõttes olevat teavet, toiduloomadele kehtivaid piiranguid, haiguste piirkondlikku varieeruvust ja antibiootikumi-resistentsust ning riiklikke ravimite määramise põhimõtteid.

A-kategooria

Vältida

- selle kategooria antibiootikumidel ei ole ELis veterinaarravimitena müügiluba
- neid ei tohi kasutada toiduloomadel
- neid võib määrata lemmikloomadele üksnes erandkorras

B-kategooria

Piirata

- selle kategooria antibiootikumid on kriitilise tähtsusega humaanmeditsiinis ja nende kasutamist loomadel tuleb piirata, et vähendada riski rahvatervisele
- nende kasutamist kaaluda üksnes juhul, kui C- ja D-kategoorias ei ole kliiniliselt efektiivseid antibiootikume
- alati kui võimalik, peab kasutamine põhinema antibiootikumitundlikkuse uuringutel

C-kategooria

Ettevaatlik kasutamine

- selle kategooria antibiootikumidele on olemas alternatiivid humaanmeditsiinis
- mõne veterinaarse näidustuse korral puuduvad alternatiivid D-kategoorias
- kasutamist kaaluda üksnes siis, kui D-kategoorias ei ole kliiniliselt efektiivseid antibiootikume

D-kategooria

Mõistlik kasutamine

- kui võimalik, peab kasutama esimese valiku ravimina
- nagu alati, tuleb kasutada mõistlikult, üksnes meditsiinilisel näidustusel

Kõigi kategooriate antibiootikumide korral

- tuleb vältida asjatut kasutamist, liiga pikki raviperioode ja alaannustamist
- loomade rühmaravi tohib teha ainult neis olukordades, kui individuaalravi ei ole võimalik
- vt Euroopa Komisjoni suuniseid antibiootikumide mõistliku kasutamise kohta loomadel: <https://bit.ly/2s7LUF2>

Lühend AMEG tähendab Euroopa Raviameti antimikroobsete ainete kasutamise nõustamise ajutist eksperdirühma, mille koosseisus on humaan- ja veterinaarmeditsiini eksperdid. Töörühma eesmärk on anda nõu, kuidas mõjutab rahvatervist ja loomade tervist antibiootikumide kasutamine loomadel.

See infograafik on ajakohastatud, et tagada vastavus ainult inimeste raviks mõeldud antimikroobsete ainete loeteluga.

Veterinaarias kasutamiseks mõeldud antibiootikumirühmade kategooriad (näited: ELis müügiloaga humaan- ja veterinaarravimite toimeained)				
A	Amdinopenitsilliinid metsilliinam pivmetsilliinam	Karbapeneemid meropeneem doripeneem	Ainult tuberkuloosi või teiste mükobakteriaalsete haiguste raviks kasutatavad ravimid isoniasiid etambutool pürasiinamiid etioonamiid	Glükopeptiidid vankomütsiin
	Ketoliidid telitromütsiin	Lipeptiidid daptomütsiin		Glütsüültsükliinid tigetsükliin
	Monobaktaamid astreonaam	Oksasolidinoonid linesoliid		Fosfoonhappe derivaadid fosfomütsiin
	Rifamütsiinid (v.a rifaksimiin) rifampitsiin	Riminofenasiinid klofasimiin	Teised tsefalosporiinid ja peneemid (ATC kood J01DI); sealhulgas 3. põlvkonna tsefalosporiinide ja beetalaktamaasi inhibiitorite kombinatsioonid tseftobiproot tseftaroliin tsefotaxime-tasobaktaam faropenem	Pseudomonohapped mupirotsiin
	Karboksüpenitsilliinid ja ureidopenitsilliinid, sealhulgas kombinatsioonid beetalaktamaasi inhibiitoritega piperatsilliin-tasobaktaam	Sulfoonid dapsoon		Pärast AMEgi klassifikatsiooni avaldamist müügiloa saanud uued humaanravimid täiendatakse
B	3. ja 4. põlvkonna tsefalosporiinid, v.a kombinatsioonid beetalaktamaasi inhibiitoritega tsefoperasoon tsefovetsiin tsefkvinoom tseftiofuur	Polümüksiinid kolistiin polümüksiin B	Kinoloonid: fluorokinoloonid ja teised kinoloonid tsinoksatsiin danofloksatsiin difloksatsiin enrofloksatsiin flumevkiin ibafloksatsiin	VÄLTIDA
			marbofloksatsiin norfloksatsiin orbifloksatsiin oksoliinhape pradofloksatsiin	PIIRATA
C	Aminoglükosiidid (v.a spektinomütsiin) amikatsiin apramütsiin dihüdrostreptomütsiin framüsetiin gentamütsiin kanamütsiin neomütsiin paromomütsiin streptomütsiin tobramütsiin	Aminopenitsilliinid kombinatsioonid beetalaktamaasi inhibiitoritega amokitsilliin + klavulaanhape ampitsilliin + sulbaktam	Amfenikoolid klooramfenikool * florfenikool tiamfenikool	ETTEVAATLIK KASUTAMINE
		1. ja 2. põlvkonna tsefalosporiinid ja tsefamütsiinid tsefatsetriil tsefadroksiil tsefaleksiin tsefalonium tsefalotiin tsefapiiriin tsefasoliin	Linkosamiidid klindamütsiin linkomütsiin pirlimütsiin	Makroliidid erütromütsiin gamitromütsiin oleandomütsiin spiramütsiin tildipiroosiin tilmikosiin tulatromütsiin tülosiin tüvalosiin
D	Aminopenitsilliinid beetalaktamaasi inhibiitoriteta amokitsilliin ampitsilliin metampitsilliin	Aminoglükosiidid spektinomütsiin	Sulfoonamiidid, dihidrofolaatide reduktaasi inhibiitorid ja kombinatsioonid formosulfatiasool ftalüülsulfatiasool sulfatseetamiid sulfakloorpüridasiin sulfaklosiin sulfadiasiin sulfadimetoksiin sulfadimiidiin sulfadoksiin sulfafurasool sulfaguaniidiin	Rifamütsiinid rifaksimiin
	Tetratsükliinid kloortetratsükliin doksütsükliin oksütetratsükliin tetratsükliin	Stafülokokivastased penitsilliinid (beetalaktamaasresistentsed penitsilliinid) kloksatsilliin dikloksatsilliin naftsilliin oksatsilliin	Pleuromutiliinid tiamuliin valnemuliin	
	Looduslikud kitsa toimespektriga penitsilliinid (beetalaktamaastundlikud penitsilliinid) bensatiinbensüülpenitsilliin bensatiinbenoksümetüülpenitsilliin bensüülpenitsilliin penetamaathüdrojodiid	fenetitsilliin fenoksümetüülpenitsilliin prokaiinbensüülpenitsilliin	Tsükliilised polüpeptiidid batsitratsiin	Nitroimidasoolid Metronidasool *
			Antibakteriaalsed steroidid fusidiinhape	Nitrofuraanid derivaadid * furaltadoon furasolidoon

* Keelatud kasutada toiduloomadel vastavalt (EL) määrusele nr 37/2010

Muud tegurid, millega arvestada

Antibiootikumide määramisel tuleb kategooria kõrval arvesse võtta ka **manustamisviisi**.

Allolevas loetelus on esitatud manustamisviisid ja ravimvormid nende mõju järgi antibiootikumiresistentsusele, väiksemast suuremani.

- Lokaalne individuaalravi (nt udarasüstal, silma- või kõrvatilgad)
- Parenteraalne individuaalravi (intravenoosne, intramuskulaarne, subkutaanne)
- Suukaudne individuaalravi (st tabletid, suukaudsed boolused)
- Süstitav rühmaravi (metafülaktika), üksnes asjakohaselt põhjendatuna
- Suukaudne rühmaravi joogivee / piimaasendajaga (metafülaktika), üksnes asjakohaselt põhjendatuna
- Suukaudne rühmaravi sööda või ravimsööda eelsegudega (metafülaktika), üksnes asjakohaselt põhjendatuna

